

Dret penal general

Codi: 100459
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500257 Criminologia	OB	2	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Joan Baucells Lladós
Correu electrònic: Joan.Baucells@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

La classe teòrica i el seminari A seran impartits en català. El seminari B en castellà.

Equip docent

Daniela Gaddi

Prerequisits

No existeixen.

Objectius

L'objectiu general de l'assignatura és introduir als alumnes al Dret penal i desenvolupar l'anomenada part general del dret penal: la teoria jurídica del delictes.

En aquest context, l'assignatura de Dret penal part general té com a objectius específics els següents:

- 1.- Situar el dret penal dins del context general del control social formal i informal.
- 2.- Conèixer les normes de la part general del dret penal.
- 3.- Conèixer i saber interpretar els elements de la teoria jurídica del delictes i la pena.

Competències

- Demostrar que es coneix el marc legal i el model de funcionament dels diferents agents de control del delictes.
- Demostrar que es coneix i es comprèn el marc juridicopenal de resposta a la criminalitat (dret constitucional, dret policial, dret processal i dret penal).

- Exposar i argumentar amb claredat, davant un públic especialitzat i no especialitzat, l'anàlisi feta sobre un problema de conflicte o de criminalitat i les seves respostes.
- Identificar la intervenció penal més adequada i efectiva per a cada supòsit concret.
- Redactar un treball acadèmic.
- Relacionar-se respectuosament amb persones.
- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Transmetre oralment les idees a una audiència.
- Treballar de manera autònoma.
- Utilitzar correctament el llenguatge jurídic, el psicològic, el pedagògic i el sociològic.
- Utilitzar un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diverses parts implicades en el conflicte i en la criminalitat.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar criteris d'eficàcia en la utilització del dret en l'àmbit de la criminologia.
2. Aplicar el dret penal en l'àmbit criminològic.
3. Argumentar amb precisió conceptes jurídics davant d'un fòrum.
4. Argumentar verbalment amb educació i sense biaix qüestions de criminalitat.
5. Expressar-se de manera precisa utilitzant els termes tècnics del dret.
6. Redactar un treball acadèmic.
7. Relacionar-se respectuosament amb persones.
8. Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
9. Transmetre oralment les idees a una audiència.
10. Treballar de manera autònoma.
11. Utilitzar la legislació i les seves vies d'aplicació en el fet delictiu.

Continguts

P A R T		P R I M E R A	
F O N A M E N T S	D E L	D R E T	P E N A L
T E M A			1
1. Concepte de Dret i norma penal.- 2. Relació entre el Dret penal i altres branques de l'ordenament jurídic, amb especial referència al Dret administratiu i processal.- 3. La ciència penal.- 4. Els principis informadors i limitadors del "ius puniendi" (I): a) Principi d'exclusiva protecció de béns jurídics; b) Principi d'intervenció mínima; c) Principi de culpabilitat; d) Principi d'humanitat de les penes i de dignitat de la persona.			
T E M A			2
1. Els principis informadors i limitadors del "ius puniendi" (II): El principi de legalitat: a) Garantia criminal: la reserva de llei i la reserva de llei orgànica; el principi de taxativitat i de seguretat jurídica; la irretroactivitat; la prohibició d'analogia i l'analogia "in bonam partem"; el "non bis in idem"; b) Garantia jurisdiccional; c) Garantia de legalitat en l'execució.			
T E M A			3
1. Finalitats i funcions del Dret penal.- 2. Les teories de la pena com a teories legitimadores del Dret penal: a) Teories absolutes: retribucionisme; b) Teories relatives: la prevenció general, la prevenció especial; c) Teories mixtes.			
P A R T		S E G O N A	
T E O R I A	J U R Í D I C A	D E L	D E L I C T E
T E M A			4
			2

1. Concepte i elements del delict.- 2. Classificació de les infraccions penals en el Codi penal espanyol.- 3. Be jurídic protegit: concepte i funció.- 4. La tipicitat: concepte, funcions i elements.

T E M A

5

1. Els delictes dolosos: a) concepte i estructura del tipus dolós; b) concepte, elements i classes de dol; c) l'error.- 2. Els delictes imprudents: a) concepte i estructura del tipus imprudent; b) sistema legal d'incriminació de la imprudència; c) classes d'imprudència.- 3. Els delictes d'omissió: a) concepte; b) classes d'omissió.

TEMA 6

1. Iter criminis o fases de desenvolupament del delict.- 2. Els actes preparatoris: a) règim general d'incriminació; b) classes: la conspiració, proposició i provocació per delinquir.- 3. La temptativa: concepte, fonament i classes.- 4. La consumació del delict.

T E M A

7

1. Autoria i participació: qüestions generals.- 2. Concepte i classes d'autor: a) autor immediat, b) autor mediat, c) coautor.- 3. Concepte i classes de participació: a) inducció, b) cooperació necessària, c) complicitat.- 4. La teoria de l'accessorietat.

TEMA 8

1. L'antijuridicitat: concepte i funció.- 2. Les causes de justificació recollides al Codi penal: a) La legítima defensa: fonament i requisits; b) L'estat de necessitat: fonament i requisits; delimitació entre l'estat de necessitat i la legítima defensa; c) L'exercici legítim d'un dret, ofici o càrrec i el compliment d'un deure: f o n a m e n t i r e q u i s i t s .

TEMA 9

1. La culpabilitat: concepte i funció.- 2. Classificació de les causes d'exclusió de la culpabilitat.- 3. La inimputabilitat: a) anomalia o alteració psíquica; b) intoxicació plena i síndrome d'abstinència; c) alteracions en la percepció.- 4. La minoria d'edat penal.- 5. La inexigibilitat d'una altra conducta: la por insuperable.- 6. L'error de prohibició.- 7. La punibilitat: concepte, funció i causes d'exclusió de la punibilitat.

T E M A

1 0

1. Les circumstàncies modificatives de la responsabilitat criminal: a) concepte i classes; b) regles aplicatives: comunicabilitat, inherència i compatibilitat; c) efectes de la seva apreciació sobre la determinació de la pena.- 2. El concurs de delictes: a) concepte i distinció del concurs aparent de lleis; b) Classes: concurs real; concurs ideal; concurs medial; delictes continuats.

P A R T

T E R C E R A

CONSEQÜÈNCIES

JURÍDIQUES

DEL

DELICTE

T E M I

1 1

1. Principis informadors del sistema de penes i mesures.- 2. La pena: concepte i classes.- 3. Les penes privatives de llibertat: la presó, la localització permanent i la responsabilitat penal subsidiària per impagament de multa.- 4. Penes privatives de drets: a) qüestions generals; b) la pena de treball en benefici de la comunitat; c) la pena de multa: el sistema de dies-multa.- 5. Les mesures de seguretat: concepte i classes.

T E M A

1 2

1. La determinació de la pena: qüestions generals.- 2. Sistema i fases en la determinació de la pena:

determinació qualitativa i quantitativa.- 3.-La responsabilitat civil derivada del delict: qüestions generals.- 4. L'extinció de la responsabilitat penal.

Metodologia

El treball que haurà de realitzar-se per a l'adequat aprenentatge dels continguts tractat en aquesta assignatura requereix de la realització de dos tipus d'activitats.

Activitats dirigides. Les activitats que es realitzin a l'aula consistiran en:

- Classes magistrals impartides pel professor, en les quals s'examinaran els continguts teòrics de l'assignatura.
- L'activitat duta a terme en els seminaris que serà eminentment pràctica i consistirà en la lectura de textos, resolucions dels tribunals per a la seva comprensió crítica i resolució de casos pràctics.

Activitats autònomes. Aquestes activitats complementen les anteriors i persegueixen que l'alumnat treballi de manera individual i en grup els continguts de l'assignatura. Aquestes activitats són de dos tipus:

- Treball en grup dels materials que s'analitzaran en els tallers de forma setmanal.
- Treball individual dels temes i lectures dels seminaris . Els alumnes hauran d'estudiar la matèria i confeccionar mapes conceptuals adequats per al seu aprenentatge i comprensió, i resoldre casos pràctics.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	19,5	0,78	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11
Seminaris	19,5	0,78	3, 5, 7, 8, 9
Tipus: Autònomes			
Treballs amb texts, mapes conceptuals i casos pràctics	95	3,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11

Avaluació

El model d'avaluació és continuat. L'activitat d'avaluació es durà a terme al llarg del quadrimestre, per això es requereix l'assistència obligatòria i regular de l'alumnat a les classes (80%) i la realització de les activitats que es detallen a continuació:

1.- Prova de contingut final: tipus test (50%).

2.- Avaluació continuada de les competències més pràctiques: Tres activitats individuals de lectura comprensiva de textos jurídics i solució de casos pràctics (30%) i dues activitats grupals de treball de jurisprudència i resolució de casos pràctics (20%)

Per superar l'avaluació és necessari obtenir en totes les proves d'avaluació, exàmens i treballs individuals, com a mínim un 5. Si no es presenta a alguna de les activitats d'avaluació solament podrà recuperar-se si la

falta és justificada. Aquelles activitats que tinguin una nota inferior a 5 hauran de recuperar-se. Per això es proposarà activitats individuals de re avaluació.

En cas que durant un examen es detecti un alumne copiant quedarà automàticament suspès sense possibilitat d'accés a la recuperació. En cas de plagi en la redacció de treballs, es valorarà cada cas i, en cas extrem es considerarà la opció de suspens directe sense opció a recuperació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats grupals	20%	6	0,24	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Examen test	50%	1	0,04	8, 10
Treball individual	30%	9	0,36	1, 2, 5, 6, 8, 10, 11

Bibliografia

Manuels de consulta obligatoris:

Muñoz Conde, F. y García Arán, M. (2019). *Derecho penal. Parte general*. Tirant lo blanch (accessible online a la biblioteca UAB)

Quintero, G., Carbonell, J. C., Morales, F., García-Albero, R. y Álvarez, F. J. (Dirs.) (2018). *Esquemas de teoría jurídica del delito y de la pena*. Tirant lo Blanch.

La resta de material necessari per als seminaris seran facilitats a l'inici del curs a través del Moodle.

Programari

No s'utilitza cap programari